

ծահանգոյց հասկնալ «արագ գնացըով»։
 Ինչպէս յայտնի է, հին ժամանակ և դեռ
 հիմայ ալ Արեւելի մէջ, ճամբորդութիւնը
 կ'ըլլար իջկանէ իջկան։ Սովորաբար օրա-
 կան երկու իջկան կ'անցնին։ Մինչև կէս
 օր մէկ իջկան, ուր ճաշել հանգստանալէ
 յետոյ կ'երթան յաջորդ իջկանը, ուր և
 կը գիշերեն։ Այս իջկանները կամ կայա-
 րանները հին լեզուով կը կոչուէին հանգոյց-
 համա։ Խոր. Բ. 43։ Երբ ճամբորդութիւնը
 շատ ստիպողական է, կարելի է փոխանակ
 երկուքի, երեք իջկան անցնիլ, կամ որ
 նոյն է՝ մէկ օրուան մէջ աւելի մեծ հան-
 գոյցներ կարել։ Ահա ինչ որ Եփրեմի
 Թարգմանիչը կը կոչէ մեծահանգոյց։

14. Յարակիլ

Այլ յիմարութենէ և յանխրատ հակառա-
 կութենէ՝ յորում տգէտքդ յարակիալ են,
 հրաժարեալ (հտ. Գ. էջ 253)։

Հատուածս առնուած է Բ. Տիմ. Բ. 23
 համարէն։ Այլ ի յիմար և յանխրատ
 խնդրոց հրաժարեալ։ Հոս զժրախտաբար
 չկայ յարակիլ, որ հայ մատենագրութեան
 մէջ ուրիշ տեղ մ'ալ գործածուած չէ,
 որչափ գիտեմ ՆՉԲ կը համարէ «թե-
 բևս գրելի յարակցիլ, վարակիլ են և
 կամ իմանալի յարանալ, հանապազորդիլ»։
 Իսկ Առձեռնը կը մեկնէ «միշտ շարունակ
 ընել»։ Անստոյգ բառ է, որուն համար
 քնազրի համեմատութիւնը անհրաժեշտ է։

15. Շարակարտող

Դիւթ վասն օգնութեան շարակարտող
 բանիւք պատրէ։ Զաղդէ առ սովի զճնունդս
 նուրիք բախտից և բազում ինչս առնու-
 յանմտից (հտ. Դ. էջ 115)։

Շարակարտող ձև մը գոյութիւն չունի.
 կ'ուղղեմ շաղկրատող «փուն խօսող, յի-
 մարաբանող»։

դիւրաւ որսալիք լինին սատանայի (հտ.
 Դ. էջ 224), նշ. «որսացուող, որսալու
 յարմար»։

Հ. ԱՅՈՒՅՆ

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Վ Ե Ն Ծ Տ Պ Կ

* *

Այլքերէն ծնած գոհմբ մարգարիտ...

— Երազանք օթեան.

Ծովհարսերու գրիւն վերայ իբրև Թագ,
 Դուն ծովերուն լուսընկայ։

Ծովաբնակ յաւերժանքս լուսագեղ...

— Անէացման ծոց խորունկ.

Ջուրէն վեր, լուրթ երկնի հետ համբուրած,
 Բիւր ալիքներ քու քրդանքներդ կը յուզեն,
 Ոսկի աստղեր մագնիսեղ մէջ կը շողան։

Վերջալոյս...

Խուլ զանգակներ, կարօտի պէս հեռուէն,
 Անաւասիկ մեղմիւ, ուժեղ կը հնչեն.
 Լոյսի ստուերի այս քնչ հարսնիք խօլական՝
 Ղօղանջներով ներգաշնակ։

Ո՛հ, կ'ուզէ՛ք կ'ուզէ՛ք

Թրթռացումներն ըլլալ այդ նուրբ զանկերու,
 Հոգեվարքի այդ զօղանջներն ետ ըլլալ,
 Աղօթքի պէս խորերն իջնել սիրտերու
 Սիրոյ, ցաւի, արցունքի։

Վերջալոյս...

Կոնտոլ մ'ահա կը ճողփէ յոյլ նազանքով,
 Սև հարսի պէս արծաթ ծովուն վերայէն։
 Մոռացութեան, անէութեան ինչ վայրկեան
 Կեանքի, վրշտի ու ցաւի։
 Սև կոնտոլներ կապոյտին մէջ անհաստատ
 Գեթեզմաններ անհունին մէջ անծանօթ։

Ո՛հ, կ'ուզէ՛ք կ'ուզէ՛ք

Այդ գերեզմանն ետ ըլլալ,
 Այդ սև կոնտոլն երբուն

Մեծցին մէջ լուսարձակ հեղք մը թողած՝
 Անմահութեան հանճարի...

16. Որսալի

Այսպիսիքն ոչ կարեն վերանալ ի վեր,

ՍԵՂԱ

ՕՏԻՃԱ

Ահաւասիկ կըզգեակին վրայ կ'երկարին.
— Մըտածութեան զաղափարի սրբաժայր,
վենետիկի աստղատուն ու խորան:

Ո՛հ, կ'ուզէի՛, կ'ուզէի՛
Այդ նոճիներն ես ըլլալ,
Դածկել խորքիս մէջ լըռի՛ն՝
Մեծ խորհուրդներն յաւերժի,
Խոր մըրմունջները լացի
Եւ աղօթքի եւ ցախի,
Եւ կոծերէն ալիքներու քընացած՝
Յաւերժօրէն երազել...

վերջաւորս...
Աղանիներ, աղանիներ ոսոսոսուն,
Լոյսի, գոյնի, ձայնի մէջէն կը պարեն.
Մէկն անոնցմէ իբրև ինծի մըտերիմ,
Գըլխուս վըրայ կը հանգչի:

Ո՛հ, կ'ուզէի՛, կ'ուզէի՛
Տատրակ մ'ըլլալ, ոսկեշուրթն.
Անգամ մ'ուտել հատը ոսկի ցորենի՝
վենետիկուհւոյն ափերէն:

վերջաւորս...
Ահաւասիկ վարդի նըման բոցաժառ,
Արեմուտքն է հըրդեհուած.
Ծովը կապոյտ վերջալոյսի սիրահար,
կաբմբիրն հետ զըրկըւած...

Ո՛հ, կ'ուզէի՛, կ'ուզէի՛
վերջալոյսի այս իրիկուան զոհն ըլլալ...
Օֆելիայի պէս խելար
Սա արևին հետ փաթթըւած՝ խնդրելմ...
Եւ մեզ երբեք չըզտնեն...

Խաղաղութիւն մ'այժմը մուծին հետ կարծես
Ներս կը մըտնէ հոգիւս.
Ուշ մընացած ձըկնորս մ'հետուն՝ հովին հետ՝
Ուրախ երգով կ'երազէ:

Ու Գիշեր...
Այս գիշեր չէ, հըրաճ է...
Արքայութիւն լուսազարդ...
Հազար աստղեր չէն երկինքները թողած,
Պերճ թագուհին զարդարելու են եկած.

Աղանիներ՝ երազներու պէս թեթև,
Միւրուն դըշխոս յանկուցելու են եկած.
Հըրեշտակներ բամբուկներով լուսահեր,
Իրենց փուրկն օրօրելու են եկած:

Ո՛հ, աստղերէ պըճըլտուն
Այս գիշեր մեղր ու արտասուք կը կաթի.
Ես նորածին կառչիմ անոնց ըստիկօքն
Սիրտըս մեղրով լեցընեմ:

Այս փառքին մէջ, այս լոյսին մէջ եւ ձայնին,
Ա՛լ յոգնեցար Դիցուհի...
Մարէ լոյսերդ եւ կարապի պէս միմակ՝
Ծովերուն մէջ քընացիր.
Աստղերուն հետ, հովերուն հետ առանձին
Ես քու վըրադ կը հըսկեմ...
Համբոյրներով անոնք, ես ալ իմ երգով
Քեզ կ'օրօրեմ՝ նք, կ'օրօրեմ՝ նք...

վենետիկ կարգիս ԳԱՅԱՐԵԱՆ
Ա՛լ, Մ. Ռ. Վրժ. Բ

ԱՂԱՅՐԱԿԸ

Երբ, մեծ գետին ափերով
Հոգեփոխիկ մարգերուն,
Իմ մայրիկիս մշտաքուն
Հանդիպեցայ ես հոգւոյն,
Իսկոյն ճանչցայ զայն մէկէն
Իր սիրական բուրումէն,
«Մայրիկ, ըսի ես ներս,
Իմ այս կեանքիս մէջ ներկայ
Ձեռն գիտեր թէ մեռած եմ
Իմ չափազանց պապակէն.
Խընդրեմ ըսէ, մայր, փութով.
Ես ի՛նչ ծընիմ նոր կեանքով.
Խուսափելու այն վըշտէն,
Որ վաղ մէկնած դուռն արդէն՝
Ձէր կրնար գիտնալ զայն,
Ա՛խ թէ որչափ էր դաժան»:
«Ծընիր աղբիւր, ըսաւ ան,
Դիւթիւ ձայնով մայրական.
Ազգիւրն այլ ևս կարող չէ
Մեռնիլ անչափ պապակէ.
Նա զով է միշտ թէ վարդեր
Աբբոցանէ լաւտոյտներ»
Մայրն իմ անշուշտ չէր գիտեր
Որ երբեմն ալ աղբիւրիկ
Հեռուներէն կը հասնին
Նըպատակի մը որպէս՝
Ուխտաւորներ սիրական:

Թրքմ. Հ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ձաքնացի Զուրաբու քնարկակի
«Երբեք ու վերածնունդը» տալիս